

ผลการดำเนินงาน
โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ปี 2548

พิมพ์ครั้งที่ 1: สิงหาคม 2549

จำนวนที่พิมพ์ : 600 เล่ม

วัตถุประสงค์ในการพิมพ์ : เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานโครงการ

ที่ปรึกษา :

- : นายสุพล ตันสุวรรณ (ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง)
- : นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร (หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการฯ)

ผู้เรียบเรียง :

- นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร
- นางอรุณญา อัครอารีย์
- นายภรณ์ยู ถมพลกรัง
- นายนิคม ละอองศิริวงศ์
- นางประมัยพร ทองคณารักษ์
- นางทองเพชร สันบุกา

ออกแบบ-รูปเล่ม :

- นายภรณ์ยู ถมพลกรัง
- นางสาวศุภลักษณ์ พรหมศรี

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย :

- กลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง
- กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ที่อยู่ 1/19 ซอย 1 ถนนแก้วแสน ตำบลเขารูปช้าง
- อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา (90000)
- โทร. 0-7431-1340, 0-7431-1895, 0-7431-2036 โทรสาร 0-7444-2054
- E-mail : nica@nicaonline.com

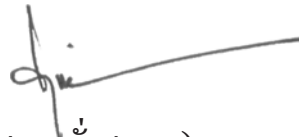
Website: <http://www.nicaonline.com>

<http://www.sklonline.com>

คำนำ

การฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยเน้นการฟื้นฟูธรรมชาติให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถบริหารจัดการทรัพยากรประมง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อชุมชน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยองค์การภาครัฐให้การสนับสนุน โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2548 ได้เสร็จสิ้นและประสบ ความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ

รายงานผลการดำเนินงานฉบับนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาและฟื้นฟู ทรัพยากรประมง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อไป การดำเนินงานในโครงการฯ จะสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนชาวประมงในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา ตลอดจนหน่วยงาน ของกรมประมงในพื้นที่ทั้งจังหวัดสงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช สถาบันฯ จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

(นายสุพล ตันสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	5
บทนำ	9
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	11
งบประมาณ	12
วัตถุประสงค์	12
กิจกรรมในโครงการ	12
ผลการดำเนินงาน	15
1. กิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	17
1.1 การจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน	17
1.2 การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ	22
2. กิจกรรมการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง	25
3. กิจกรรมการฟื้นฟูเขตอนุรักษ์ (ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ)	27
4. กิจกรรมพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมงในทะเลสาบสงขลา	29
- การนำระบบภูมิสารสนเทศประมงไปใช้ประโยชน์	30
5. กิจกรรมสำรวจสถานะการทำการประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	33
- การประเมินผลผลิตสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา (สวช.)	33
- การสำรวจสถานะทรัพยากรประมงบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก (ศพท.อ่าวไทยตอนล่าง)	37
- สถานะทรัพยากรกุ้งตะกาดบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก	37
- องค์ประกอบชนิดสัตว์น้ำบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก	37
- ชนิดและการแพร่กระจายของกุ้งทะเลวัยอ่อนบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก	38
- ชนิดและการแพร่กระจายของปลาวัยอ่อนบริเวณทะเลสาบสงขลา	38
6. กิจกรรมการสร้างความเข้มแข็งของสตรีต่อการจัดการทรัพยากรประมง	41
7. กิจกรรมประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	43
- รวมเล่มจดหมายข่าวฉบับที่ 1-9/2548	51
8. การบริหารโครงการ และติดตามประเมินผล	103

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2548 บทนำ

ทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในอดีต แต่ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาได้เสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทรัพยากรประมงลดน้อยลง จนสัตว์น้ำบางชนิดได้หายไปจากทะเลสาบสงขลาแล้ว สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การทำประมงที่ผิดกฎหมาย ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ได้แก่ โพงพาง ไซ่น้ำ(ลอบยีน) อวนรุน และยาเบื่อเมา เป็นต้น ตลอดจนการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งชุมชน จากโรงงานอุตสาหกรรม และจากการเลี้ยงกุ้งทะเล เป็นต้น สาเหตุดังกล่าวล้วนส่งผลให้ทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อทางสังคมและเศรษฐกิจโดยตรงต่อชาวประมงที่ยังชีพด้วยการประมงเป็นหลัก ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปสู่อาชีพอื่น ต้องอพยพถิ่นฐานไปทำงานที่ห่างไกลจากครอบครัว

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ได้รับการจัดสรรงบประมาณครั้งแรกในปี 2542 และได้พัฒนาวิธีการ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อที่จะให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรประมง โดยชุมชนเองได้ ซึ่งในปี 2542 ดำเนินงานโดยสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

ต่อมาในปี 2543 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการฯ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเน้นปล่อยในเขต ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ และเขตอนุรักษ์ เพื่อนำร่องหาประมงอาสาที่เป็นตัวแทนของชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วม และประสานงานในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อยขึ้นกับหน่วยผลิตพันธุ์สัตว์น้ำของกรมประมงว่าสามารถผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำชนิดใดได้ จึงทำการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำชนิดนั้น

ปี 2544 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้พัฒนารูปแบบกิจกรรม โดยมีการจัดอบรมประมงอาสาในพื้นที่ทำการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ และเพื่อให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ลูกพันธุ์สัตว์น้ำสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และหลบหลีกศัตรูได้ดี จำนวน 4 แห่ง และจัดอบรมประมงอาสาแต่ละ 15 คน ได้แก่

1. บ้านลำป่า ต.ลำป่า อ.เมือง จ.พัทลุง
2. บ้านอ่าวทุ่งบัว ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา
3. บ้านอ่าวทิง ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา
4. บ้านเกาะโคบ ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ปี 2545 มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นหลายชนิด และมีการติดตามประเมินผลผลิตสัตว์น้ำในบริเวณที่ปล่อย ซึ่งปรากฏว่าสัตว์น้ำจำพวกปลาที่ปล่อย เมื่อประเมินผลผลิตแล้ว พบว่าให้ผลผลิตน้อย แต่จะพบในบริเวณใกล้เคียงที่ปล่อย เนื่องจากธรรมชาติของปลาเมื่อโตขึ้น จะเคลื่อนตัวหนีน้ำหรืออพยพไปยังถิ่นอื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมเหมือนกับปี 2544 มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรม 5 แห่ง และจัดอบรมประมงอาสาแต่ละ 30 คน ได้แก่

ฟาร์มทะเลโดยชุมชน...เพื่อชุมชนเข้มแข็ง

1. บ้านทะเลน้อย	ต.ทะเลน้อย	อ.ควนขนุน	จ.พัทลุง
2. บ้านช่องฟีน	ต.เกาะหมาก	อ.ปากพะยูน	จ.พัทลุง
3. บ้านจงเก	ต.จองถนน	อ.เขาชัยสน	จ.พัทลุง
4. บ้านท่าเสา	ต.สทิงหม้อ	อ.สิงหนคร	จ.สงขลา
5. บ้านคูชุด	ต.คูชุด	อ.สทิงพระ	จ.สงขลา

ผลการดำเนินงานในปี 2545 มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยตรงทั้งสิ้น 82 ล้านตัว และอนุบาลก่อนปล่อย 7.4 ล้านตัว พันธุ์สัตว์น้ำที่ปล่อยได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งแชบ๊วย ปลากระพงขาว ปลาน้ำจืดต่าง ๆ และปูดำ จากการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ พบว่าได้ กุ้งแชบ๊วย 56 ตัน กุ้งกุลาดำ 36.5 ตัน กุ้งก้ามกราม 33.4 ตัน ปลากระพงขาว 7.74 ตัน และปูดำ 21.66 ตัน

ปี 2546 ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแลใช้ประโยชน์จากผลผลิตสัตว์น้ำมากขึ้น มีพื้นที่ดำเนินการ 5 แห่ง และทำการจัดฝึกอบรมประมงอาสา เพื่ออนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำในกระชังก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่

1. บ้านศรีไชย	ม.2	ต.คูชุด	อ.สทิงพระ	จ. สงขลา
2. บ้านแหลมโพธิ์	ม.3	ต.คูเต่า	อ.หาดใหญ่	จ.สงขลา
3. บ้านปากบางภูมิ	ม.2	ต.รัตภูมิ	อ.ควนเนียง	จ.สงขลา
4. บ้านหัวป่า	ม.6	ต.บ้านขาว	อ.ระโนด	จ.สงขลา
5. บ้านหาดไช้เต่า	ม.1	ต.นาปะขอ	อ.บางแก้ว	จ.พัทลุง

ผลการดำเนินงานในปีที่มีการจัดอบรมประมงอาสาเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับโครงการฯ และการมีส่วนร่วมในการอนุบาลพันธุ์กุ้งกุลาดำก่อนปล่อย ซึ่งมีอัตราการรอดทุกพื้นที่เฉลี่ย 48.6% โดยอาศัยความร่วมมือและการเอาใจใส่ดูแลลูกพันธุ์สัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ที่ดำเนินการปล่อย ได้แก่ กุ้งกุลาดำ 32.5 ล้านตัว ได้ผลผลิต 42.8 ตัน กุ้งก้ามกราม 37.06 ล้านตัว ได้ผลผลิต 19.84 ตัน กุ้งแชบ๊วย 13 ล้านตัว ได้ผลผลิต 124.55 ตัน ปลากระพงขาว 0.8 ล้านตัว ได้ผลผลิต 15.5 ตัน และปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ อีก 1 ล้านตัว

ปี 2547 มีการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน ได้มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการ โดยความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานในกรมประมง และภาคเอกชน การอบรมประมงอาสาใน 5 ตำบล ปี 2547 ได้แก่

1. ตำบลเกาะใหญ่	อำเภอกระแสสินธุ์	จังหวัดสงขลา	จำนวน 30 คน
2. ตำบลบางเขียด	อำเภอสิงหนคร	จังหวัดสงขลา	จำนวน 30 คน
3. ตำบลหัวเขา	อำเภอสิงหนคร	จังหวัดสงขลา	จำนวน 30 คน
4. ตำบลเกาะนางคำ	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง	จำนวน 30 คน
5. ตำบลฝาละมี	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง	จำนวน 30 คน

ได้ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ กุ้งกุลาดำ 16.25 ล้านตัว กุ้งก้ามกราม 10.95 ล้านตัว กุ้งแชบ๊วย 22.56 ล้านตัว ปลากระพงขาว 0.7 ล้านตัว และปลาน้ำจืด 6.19 ล้านตัว และมีการติดตาม

ประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบ พบ ผลผลิตกุ้งกุลาดำ 23,261 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 5.82 ล้านบาท กุ้งแช่บ้วยให้ผลผลิต 101,624 กิโลกรัม มูลค่า 15.24 ล้านบาท และกุ้งก้ามกรามให้ผลผลิต 21,346 กิโลกรัม มูลค่า 4.7 ล้านบาท

การทำฟาร์มทะเลโดยชุมชนเป็นกิจกรรมหนึ่ง ในการสร้างจิตสำนึกให้ชาวประมงรู้จักคุณค่าของทรัพยากรประมง และร่วมกันบริหารจัดการโดยชุมชนเอง โดยใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่า และได้ประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อตนเอง และชุมชน สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและหน่วยงานกรมประมงในจังหวัดสงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช ได้ร่วมดำเนินงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยมีกิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนเป็นหลัก ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย คือ การจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน (การอบรมประมงอาสา) และการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง ในปีงบประมาณ 2548 จึงได้ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อขยายผลสร้างความสำเร็จให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบทะเลสาบสงขลาต่อไป โดยการกำหนดเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน เพื่อให้การทำประมงอยู่ภายใต้กฎกติกาของชุมชน เช่น การกำหนดประเภทเครื่องมือประมง ขนาดตาอวน และช่วงเวลาที่ทำประมงได้ เป็นต้น ด้วยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เป้าหมาย

นอกจากกิจกรรมข้างต้นแล้ว กรมประมงได้ดำเนินงานกิจกรรมอื่น ๆ อีก ได้แก่ การบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง การฟื้นฟูเขตที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ การพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมง การสำรวจสถานะทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ การสร้างความเข้มแข็งของสตรีต่อการจัดการทรัพยากรประมง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการ และการติดตามประเมินผลโครงการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (สวช.)
2. สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา (สพจ.สงขลา)
3. สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง (สพจ.พัทลุง)
4. สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช (สพจ.นครศรีธรรมราช)
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา (ศพช.สงขลา)
6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช (ศพช.นครศรีธรรมราช)
7. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง (ศพจ.พัทลุง)
8. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา (ศพจ.สงขลา)
9. สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
10. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง (ศพท.อ่าวไทยตอนล่าง)
11. หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดจังหวัดพัทลุง
12. หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง
13. กองแผนงาน กรมประมง

งบประมาณ

ในปี 2548 ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการทั้งสิ้น 12 ล้านบาท

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรประมงและสร้างรายได้ให้กับชาวประมงในทะเลสาบสงขลา
2. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาอย่างรู้คุณค่า
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการทำฟาร์มทะเลโดยชุมชน ในทะเลสาบสงขลา
4. เพื่อควบคุมการทำประมงในทะเลสาบสงขลาให้เป็นไปตามกฎหมาย

กิจกรรมในโครงการ

1. กิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน
  - 1.1 การจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน
  - 1.2 การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
2. กิจกรรมการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง
3. กิจกรรมการฟื้นฟูเขตอนุรักษ์ (ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ)
4. กิจกรรมพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมงในทะเลสาบสงขลา
5. กิจกรรมสำรวจสถานะทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ
6. กิจกรรมการสร้างเสริมความเข้มแข็งของสตรีต่อการจัดการทรัพยากรประมง
7. กิจกรรมประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
8. การบริหารโครงการและติดตามประเมินผล

ตารางที่ 1 กิจกรรมในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2548 และหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กิจกรรม	หน่วยงาน
1. การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง - สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา - สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง - สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง - สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
2. การบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง	<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลภาคใต้ ตอนกลางจังหวัดสงขลา - หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดจังหวัดพัทลุง
3. การฟื้นฟูเขตที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา - สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง
4. การพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมงในทะเลสาบสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
5. การสำรวจสถานะทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง - สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
6. การสร้างความเข้มแข็งของสตรีต่อการจัดการทรัพยากรประมง	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
7. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
8. การบริหารโครงการและติดตามประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - กองแผนงาน - สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ผลการดำเนินงาน
โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมง
ในทะเลสาบสงขลา
ปี 2548

1. กิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน

ทำการฝึกอบรมกลุ่มประมงอาสาในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง และร่วมกำหนดกฎกติกาในการทำการประมง ในเขตฟาร์มทะเลชุมชน เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยร่วมกันอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในโครงการ รวมทั้งสิ้น 124.159 ล้านตัว

1.1 การจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ :

1. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (สวช.)
2. สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา (สพจ.สงขลา)
3. สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง (สพจ.พัทลุง)
4. สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช (สพจ.นครศรีธรรมราช)

ดำเนินงานในพื้นที่ฟาร์มทะเล 20 เขต ในเขตที่รักษาพืชพันธุ์ 1 เขต และในเขตอนุรักษ์ 4 เขต ดังนี้

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (ฟาร์มทะเลชุมชน 5 เขต)

1. พื้นที่ทะเลสาบหน้าหามู 1, 2, 3 ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา พื้นที่ 2,847.6 ไร่
2. พื้นที่ทะเลสาบหน้าหามู 4, 5, 6 ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา พื้นที่ 2,266.8 ไร่
3. พื้นที่ทะเลสาบหน้าหามู 7, 8, 9 ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา พื้นที่ 1,879.2 ไร่
4. พื้นที่ทะเลสาบหน้าหามู 1, 2, 3 และ 4 ต.คลองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา พื้นที่ 3,000 ไร่
5. พื้นที่ทะเลสาบหน้าหามู 5, 6, 7, 8 และ 9 ต.คลองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา พื้นที่ 3,563 ไร่

สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา (ในเขตอนุรักษ์รวม 9 เขต)

6. พื้นที่คลองลำภู ต.ป่าขาด อ.สิงหนคร จ.สงขลา เนื้อที่ 500 ไร่
7. พื้นที่วัดวาริปาโมกข์ ต.ตะเคียน อ.ระโนด จ.สงขลา เนื้อที่ 125 ไร่
8. พื้นที่บ้านหัวเขา ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา เนื้อที่ 500 ไร่
9. พื้นที่บ้านอ่าวเปลว ต.ห้วยลึก อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 50 ไร่
10. พื้นที่วัดแหลมบ่อท่อ ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา เนื้อที่ 18.75 ไร่
11. พื้นที่บ้านแหลมหาด ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา เนื้อที่ 31.25 ไร่
12. พื้นที่วัดระโนด ต.ระโนด อ.ระโนด จ.สงขลา เนื้อที่ 1,312 ไร่
13. พื้นที่อ่าวท่าเมรุ ต.บางกล้า อ.บางกล้า จ.สงขลา เนื้อที่ 312 ไร่
14. พื้นที่อ่าวบ้านท่ายเสา ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา เนื้อที่ 100 ไร่

ฟาร์มทะเลโดยชุมชน...เพื่อชุมชนเข้มแข็ง

สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

15. เขตที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ ม.5 ต.พนางตุง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง
16. เขตอนุรักษ์ ม.3 ต.ลำป่า อ.เมือง จ.พัทลุง
17. เขตอนุรักษ์ ม.8 ต.ทานโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง
18. เขตอนุรักษ์ ม.1 ต.นาปะขอ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง
19. เขตอนุรักษ์ ม.3 ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

20. พื้นที่พรุควนเคร็ง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
21. พื้นที่บ้านหนองหลา อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
22. พื้นที่ทุ่งทับนัย อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
23. พื้นที่คลองพลเอกอาทิตย์ อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
24. พื้นที่คลองนายสิบ อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
25. พื้นที่บ้านคลองแดน อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช

กิจกรรมการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน ที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งดำเนินการ ได้มุ่งเน้นให้ชาวประมงเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยเป็นผู้กำหนดกฎกติกาในการทำการประมง การควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎกติกาของเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ได้แก่ เขตตำบลคลองรี และตำบลคูขุด อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ดังรูปที่ 1 และตัวอย่างหนังสือข้อตกลงชุมชนตำบลคลองรี และตำบลคูขุด

นอกจากในเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชนข้างต้นแล้ว ได้ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่เก่า และในพื้นที่นำร่องแห่งใหม่ด้วย ได้แก่

- ตำบลหัวเขา	อ.สิงหนคร	จ.สงขลา	(โครงการต่อเนื่อง)
- ตำบลเกาะนางคำ	อ.ปากพะยูน	จ.พัทลุง	(โครงการต่อเนื่อง)
- ตำบลท่าหิน	อ.สังขละ	จ.สงขลา	(โครงการนำร่อง)
- ตำบลบางเขียด	อ.สิงหนคร	จ.สงขลา	(โครงการต่อเนื่อง)
- ตำบลเกาะหมาก	อ.ปากพะยูน	จ.พัทลุง	(โครงการนำร่อง)
- ตำบลฝาละมี	อ.ปากพะยูน	จ.พัทลุง	(โครงการต่อเนื่อง)
- ตำบลเกาะใหญ่	อ.กระแสสินธุ์	จ.สงขลา	(โครงการต่อเนื่อง)
- ตำบลนาปะขอ	อ.บางแก้ว	จ.พัทลุง	(โครงการต่อเนื่อง)
- ตำบลเกาะยอ	อ.เมือง	จ.สงขลา	(โครงการนำร่อง)

ข้อตกลงในการบริหารจัดการฟาร์มทะเลโดยชุมชนในทะเลสาบสงขลา ตำบลคลองรี และ ตำบลคูขุด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

โดย

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี องค์การบริหารส่วนตำบลคูขุด

กลุ่มประมงอาสาตำบลคลองรี และตำบลคูขุด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

วันที่ 11-12 มกราคม 2548

เขตพื้นที่ฟาร์มทะเล หมายถึง เขตพื้นที่เศรษฐกิจ ที่สามารถทำการประมงได้ มีการปล่อยสัตว์น้ำ (กุ้งกุลาดำ) มีการบริหารจัดการโดยชุมชน โดยมีกฎกติกาข้อตกลงของกลุ่มประมงอาสาาร่วมกัน ในการกำหนดพื้นที่บริเวณ การใช้ชนิดเครื่องมือทำการประมง ขนาดตาอวน และฤดูกาลทำการประมง

ตำบลคลองรี

1. กำหนดให้มีพื้นที่ฟาร์มทะเล 2 เขต ดังนี้

1.1 พื้นที่ทะเลสาบหน้าหมู่ 1, 2, 3 และ 4

1.2 พื้นที่ทะเลสาบหน้าหมู่ 5, 6, 7, 8 และ 9

มีค่าพิกัดอยู่ที่ 650996 E - 655769 E และ 828378 N - 837185 N

2. ภายในเขตพื้นที่ฟาร์มทะเลสามารถทำการประมงได้ โดยใช้อวนสามชั้น ขนาดตาอวน 5 เซนติเมตร ยกเว้นเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคมของทุกปี สามารถทำการประมงในเขตพื้นที่ฟาร์มทะเลได้โดยใช้ขนาดตาอวน 3.8 เซนติเมตรได้

ตำบลคูขุด

1. กำหนดให้มีพื้นที่ฟาร์มทะเล 3 เขต โดยไม่ซ้อนทับกับเขตที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ ดังนี้

1.1 พื้นที่ทะเลสาบหน้าหมู่ 1, 2, 3 พิกัด 653851 E - 656151 E และ 825988 N - 828469 N

1.2 พื้นที่ทะเลสาบหน้าหมู่ 4, 5, 6 พิกัด 653861 E - 655246 E และ 822602 N - 826101 N

1.3 พื้นที่ทะเลสาบหน้าหมู่ 7, 8, 9 พิกัด 653861 E - 655231 E และ 820188 N - 822723 N

2. ขนาดตาอวนที่ใช้ทำการประมงในพื้นที่ฟาร์มทะเล ให้ใช้ตาอวนขนาดไม่ต่ำกว่า 5 เซนติเมตร โดยใช้ได้กับเครื่องมือประมงชายฝั่งเดี่ยว และสามชั้น

3. ในกรณีขนาดตาอวนน้อยกว่า 5 เซนติเมตร สามารถทำการประมงนอกเขตพื้นที่ฟาร์มทะเลได้ปกติ

4. กรณีไชนิ่งที่มีอยู่เดิมและอยู่ในเขตฟาร์มทะเล สามารถดำเนินการต่อไปได้

5. ห้ามทำการประมง ประเภทเครื่องมือสุมประกอบการใช้ไฟส่อง (โล๊ะสุม) ในเขตพื้นที่ฟาร์มทะเล

แนวทางในการควบคุมดูแล

1. กรณีที่มีการละเมิดในกฎกติกาหรือข้อตกลง จะมีการกล่าวตักเตือน

โดยหากมีใครพบเห็นผู้กระทำผิดให้แจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้มีอำนาจ ในกรณีที่เกิดขึ้นครั้งแรก

2. หากเกิดขึ้นตั้งแต่ครั้งที่สอง เป็นต้นไป ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีอำนาจ หรือผู้พบเห็นสามารถยึดเครื่องมือประมงประเภทชายฝั่ง เป็นเวลา 1 เดือน ยกเว้นเรือ และเครื่องยนต์